

**JIN 2014/115, Hoge Raad, 18-04-2014, ECLI:NL:HR:2014:946,
ECLI:NL:PHR:2014:81, 13/02543 (annotatie)**

Instantie: Hoge Raad
Datum uitspraak: 18-04-2014, 14-02-2014
Publicatie: JIN 2014/115 (Sdu Jurisprudentie in Nederland), aflevering 5, 2014
Annotator: <ul style="list-style-type: none">
• M.C. van Rijswijk
ECLI: ECLI:NL:HR:2014:946 , ECLI:NL:PHR:2014:81
Zaaknummer: 13/02543, 13/02543
Overige publicaties: <ul style="list-style-type: none">
• JBPr 2014/37 met annotatie van mr. H.W. Wiersma, mr. C.A.M. Lombert
• JIN 2014/135 met annotatie van N. de Boer
• JAR 2014/126
• AR 2014/213
• NJB 2014/929
• NJ 2014/224 met annotatie van
• RvdW 2014/625
• JWB 2014/195
• RAR 2014/98
• RBP 2014/60
Rechtsgebied: Recht algemeen
Rubriek: Civiel recht
Rechters: <ul style="list-style-type: none">
• mr. Numann
• mr. Heisterkamp
• mr. Drion
• mr. Snijders
• mr. Polak
Partijen: [eiser], wonende te [woonplaats], Eiser tot cassatie, advocaat: mr. H.J.W. Alt, tegen Esprit Management & IT Services BV, gevestigd te Uden, Verweerster in cassatie, niet verschenen. Partijen zullen hierna ook worden aangeduid als [eiser] en Esprit.

Regelgeving:

- [RV - 332 lid 1](#)

Inhoudsindicatie

Procesrecht, Ontvankelijkheid hoger beroep, Appelgrens indien over het gevorderde in meer (deel)vonnissen is beslist

Ga direct naar

- [Samenvatting](#)
- [Uitspraak](#)
- [Noot](#)

Samenvatting

Voor de toepassing van de appelgrens van art. 332 lid 1 Rv is bepalend het totale beloop of de totale waarde van het gevorderde, ook indien de zaak meer dan één vordering tussen dezelfde partijen betreft (art. 332 lid 2 Rv). Indien de rechter over het gevorderde beslist in meer (deel)vonnissen, dient voor de appellabiliteit van elk van die (deel)vonnissen in aanmerking te worden genomen wat het totale beloop of de totale waarde was van het gevorderde waarover de rechter in eerste aanleg had te beslissen.

In deze arbeidszaak is appel ingesteld van het eindvonnis van de kantonrechter van 24 mei 2012. Het hof heeft appellant vervolgens bij arrest van 5 februari 2013 niet-ontvankelijk verklaard in zijn hoger beroep. Volgens het hof heeft de kantonrechter in zijn deelvonnis van 18 augustus 2011 op nagenoeg alle vorderingen van eiser al beslist en diende de kantonrechter in zijn eindvonnis van 24 mei 2012 nog slechts te oordelen over gevorderde bedragen van in totaal € 1697,06. Aangezien dit bedrag onder de financiële appelgrens van art. 332 lid 1 Rv ligt, heeft het hof eiser niet-ontvankelijk verklaard. De omstandigheid dat de kantonrechter met het eerdere deelvonnis van 18 augustus 2011 al een einde had gemaakt aan de rechtsstrijd ten aanzien van de overige vorderingen (die meer dan € 10.000,= bedragen), brengt geen wijziging in de omstandigheid dat de kantonrechter in het eindvonnis van 24 mei 2012 nog slechts had te oordelen over een geringer bedrag dan € 1750,= en de financiële appelgrens dus niet wordt gehaald, aldus nog steeds het hof. De Hoge Raad vernietigt en verwijst. Volgens de Hoge Raad had het hof voor het bepalen van de appellabiliteit van het eindvonnis het totale beloop of de totale waarde van het gevorderde waarover de rechter in eerste aanleg had te beslissen (dus ook de bij het

eerdere deelvonnis al afgewezen vorderingen), in aanmerking moeten nemen. De andersluidende opvatting van het hof zou namelijk meebrengen dat de min of meer toevallige wijze waarop de rechter in eerste aanleg een zaak afdoet, bepalend kan zijn voor de mogelijkheden tot het instellen van hoger beroep.

Uitspraak

Conclusie van de Advocaat-Generaal:

1. Procesverloop

1.1 Eiser tot cassatie, [eiser], heeft verweerster in cassatie, Esprit, bij inleidende dagvaarding van 13 december 2010 gedagvaard voor de rechtbank 's-Hertogenbosch, sector Kanton, locatie Eindhoven. [eiser] heeft daarbij – zakelijk weergegeven – gevorderd dat Esprit – met het oog op een correcte eindafrekening – wordt veroordeeld tot betaling van:

a een onkostenvergoeding ten bedrage van € 325,= en een extra vergoeding vanwege het afzien van een leaseauto ten bedrage van € 1100,=;

b achterstallig salaris en vakantiegeld over de maand maart 2009 ten bedrage van € 381,84;

c € 4200,= ter zake van loondoorbetaling van salaris in de maanden augustus t/m november 2009;

d achterstallig vakantiegeld over 2009 (€ 366,68):

e ten onrechte ingehouden salaris in mei 2009 over januari 2009 (€ 144,=);

f € 3714,= als uitbetaling van vakantiedagen;

g € 1025,=, zijnde de wettelijke verhoging van de uitbetaling van de bonus over 2008;

h de wettelijke verhoging op de voet van art. 7:625 BW over de posten a t/m f.

1.2 De kantonrechter heeft Esprit bij vonnis van 18 augustus 2011 veroordeeld om tegen behoorlijk bewijs van kwijting aan [eiser] een bedrag van € 325,= netto aan onkostenvergoeding en € 176,= netto aan wettelijke verhoging te betalen, vermeerderd met de wettelijke rente over beide bedragen vanaf 1 januari 2010 tot

aan de dag der voldoening. Ten aanzien van het resterende deel van vordering a heeft de kantonrechter [eiser] in de gelegenheid gesteld door alle middelen rechtens te bewijzen dat partijen hebben afgesproken dat hij naast het treinabonnement een extra vergoeding van € 100,= netto per maand zou ontvangen omdat hij van een leaseauto had afgezien (hierna: extra vergoeding).

Voorts heeft de kantonrechter bij voornoemd vonnis de vorderingen met betrekking tot de posten b t/m g afgewezen, alsmede de onder h gevorderde wettelijke verhoging van de posten b t/m f en heeft hij iedere beslissing aangehouden ten aanzien van de posten a en h voor zover over die posten nog niet is beslist.

1.3 [eiser] is bij exploit van 17 november 2011 van dit vonnis in hoger beroep gekomen – naar eigen zeggen: voor zover daarin een eindbeslissing is opgenomen¹ – bij het gerechtshof 's-Hertogenbosch. Deze appelprocedure is nog² aanhangig bij het hof onder zaaknummer HD 200.098.367.

1.4 Inmiddels was ter uitvoering van de bij vonnis van 18 augustus 2011 gegeven bewijsopdracht al begonnen met bewijslevering door middel van het horen van [eiser] als getuige. Nadien is de statutair directeur van Esprit als getuige gehoord en heeft aktewisseling plaatsgevonden.

1.5 De kantonrechter heeft bij vonnis van 24 mei 2012 “de vordering van in totaal € 1100,= voor een vergoeding voor het afzien van een leaseauto door [eiser]” afgewezen.

1.6 [eiser] is bij exploit van 13 augustus 2012 van de vonnissen van 18 augustus 2011 en 24 mei 2012 in hoger beroep gekomen bij het gerechtshof 's-Hertogenbosch.

Esprit is op de aangezegde roldatum van 9 oktober 2012 niet verschenen.

1.7 De rolraadsheer heeft bij rolbeslissing van 13 november 2012 de zaak ambtshalve naar de rol van 27 november 2012 verwezen voor akte aan de zijde van [eiser] over de ontvankelijkheid van het hoger beroep. [eiser] heeft op die roldatum een akte genomen.

1.8 Het hof heeft [eiser] bij arrest van 5 februari 2013 niet-ontvankelijk verklaard in zijn hoger beroep.

1.9 [eiser] heeft tegen dit arrest tijdig³ beroep in cassatie ingesteld.

Tegen Esprit is verstek verleend.

[eiser] heeft afgezien van het geven van schriftelijke toelichting.

2 Bespreking van het cassatiemiddel

2.1 Het cassatiemiddel, dat twee onderdelen bevat, is gericht tegen de rechtsoverwegingen 3.3, 3.4 en het dictum, waarin het hof als volgt heeft geoordeeld en beslist:

“3.3. Het hof overweegt hieromtrent het volgende.

Voor wat de appellabiliteitsgrens betreft is op grond van artikel 332 lid 1 Rv bepalend de vordering waarover de eerste rechter, al dan niet na wijziging van eis, heeft geoordeeld. De tot de dag van dagvaarding verschenen rente moet worden meegeteld.

Bij deelvonnissen van 18 augustus 2011 heeft de kantonrechter op nagenoeg alle vorderingen van [eiser] beslist. Ten aanzien van de extra vergoeding van € 100,= per maand heeft de kantonrechter bij dat vonnis [eiser] een bewijsopdracht gegeven. Bij eindvonnis van 24 mei 2012 diende de kantonrechter nog slechts te oordelen over hetgeen [eiser] op dit onderdeel had gevorderd. De kantonrechter diende derhalve te beslissen over de volgende gevorderde bedragen:

elf maal € 100,= per maand: € 1100,=

50% wettelijke verhoging: € 550,=

wettelijke rente over € 1650,= van 1 januari 2010

tot de dag van de dagvaarding, zijnde 13 december 2010 € 47,06

Totaal € 1697,06

Genoemd bedrag ligt onder de appelgrens zodat [eiser] niet-ontvankelijk is in zijn appel. De omstandigheid dat de kantonrechter met het eerdere deelvonnissen al een einde had gemaakt aan de rechtsstrijd ten aanzien van de overige vorderingen brengt geen wijziging in de omstandigheid dat de kantonrechter in het thans bestreden eindvonnis had te oordelen over een geringer bedrag dan € 1750,=.

3.4. Het hof zal [eiser] daarom niet-ontvankelijk verklaren. [eiser] zal tevens worden veroordeeld in de kosten van deze procedure die aan de zijde van Esprit worden begroot op nihil.”

5 De uitspraak

Het hof:

verklaart [eiser] niet-ontvankelijk in zijn appel;

(...)

2.2 Het middel klaagt dat het hof uitgaat van een onjuiste rechtsopvatting ten aanzien van de vraag hoe de berekening van de appellabiliteitsgrens van artikel 332 lid 1 Rv. geschiedt, dan wel dat zijn oordeel onbegrijpelijk althans onvoldoende is gemotiveerd⁴.

Volgens onderdeel 1 moeten ingeval van objectieve cumulatie voor de vraag naar de hoogte van de vordering waarover de rechter in eerste instantie diende te oordelen, de vorderingen bij elkaar worden opgeteld en is dus het totale beloop van de vorderingen beslissend. Voor de vraag of de onderhavige vordering appellabel is dienen, aldus het onderdeel, de bij deelvonnissen verworpen vorderingen (die meer dan € 10.000,= bedragen) te worden betrokken, zodat de onderhavige vordering wel degelijk appellabel is en het hof [eiser] ten onrechte niet-ontvankelijk heeft verklaard. Ware dit anders, zo betoogt het onderdeel, dan zou een in aanvang appellabele vordering door splitsing van de afdoening door de kantonrechter vervolgens niet langer appellabel zijn.

2.3 Alvorens op het onderdeel in te gaan, wijs ik terzijde op het volgende.

Zoals ik bij het procesverloop heb gemeld, is [eiser] van het deelvonnissen in hoger beroep gegaan op het moment dat de op grond van het tussenvonnissen gedeelte voortvloeiende bewijslevering gaande was. Die bewijslevering is na het instellen van hoger beroep doorgegaan in de vorm van het horen van de statutair directeur van Esprit in contra-enquête en conclusiewisseling na enquête. Nu het deelvonnissen niet uitvoerbaar bij voorraad was verklaard, komt de vraag op of de schorsende werking van het appel (art. 350 Rv.) hier een rol speelt⁵.

Dat is m.i. niet het geval. [eiser] is m.i. (zie noot 2 over de uitleg van het appelexploot) slechts van het eindvonnissen gedeelte van het deelvonnissen in appel

gegaan, zodat de verrichtingen op basis van het interlocutoire gedeelte doorgang konden vinden⁶. Overigens behoeft de rechter de schorsende werking niet ambtshalve toe te passen indien partijen doorprocederen en zich niet op de schorsende werking van het tussentijds appel beroepen. Ook is een vonnis dat is gewezen tijdens de schorsing niet van rechtswege nietig maar heeft zij rechtskracht zolang zij niet op grond van de aanwending van rechtsmiddelen daartegen gericht is vernietigd⁷.

2.4 Bij de beoordeling van onderdeel 1 zijn de volgende aspecten van belang⁸.

Uitgangspunt van art. 332 lid 1 Rv. is dat in eerste aanleg gewezen vonnissen vatbaar zijn voor hoger beroep, tenzij het tegendeel uit de wet voortvloeit.

De in art. 332 lid 1 Rv. neergelegde financiële appelgrens van € 1750,= is zo'n tegendeel en heeft als ratio dat geen hoger beroep behoort open te staan in zaken waarvan het betrekkelijk geringe financiële belang niet opweegt tegen de tijd en kosten die zijn gemoeid met de behandeling van de zaak in hoger beroep. Het is vaste rechtspraak dat vonnissen beneden de financiële appelgrens ook niet kunnen worden aangetast via de zogeheten doorbrekingsgronden.

2.5 De appellabiliteit, die de appelrechter zo nodig ambtshalve dient te onderzoeken, moet, zoals de eerste zin van art. 332 Rv. bepaalt, worden beoordeeld aan de hand van de vordering waarover de rechter in eerste aanleg, na eventuele vermindering van eis, had te beslissen⁹. De appelrechter is daarbij gebonden aan hetgeen de rechter in eerste aanleg heeft vastgesteld omtrent het beloop van de aan hem voorgelegde vordering, tenzij daartegen een grief is gericht¹⁰. De waarde (hoogte) van de vordering waarover de rechter in eerste aanleg diende te beslissen, behoeft niet gelijk te zijn aan de waarde van de vordering die aan de appelrechter wordt voorgelegd, omdat in hoger beroep een vermeerdering of vermindering van eis kan plaatsvinden dan wel slechts van een gedeelte van het vonnis wordt geappelleerd.

2.6 Sinds 2002 geeft art. 332 lid 2 Rv. een voorschrift voor de appellabiliteit indien tussen dezelfde partijen meer dan één vordering wordt berecht, de zogeheten objectieve cumulatie. In dat geval wordt het totale beloop of de totale waarde van deze vorderingen als uitgangspunt genomen voor de beoordeling van de appellabiliteit.

Zoals gemeld, heeft de werknemer in deze zaak acht vorderingen in zijn inleidende dagvaarding opgenomen.

2.7 Een optelregel is ook van toepassing in geval van conventie en reconventie. Indien sprake is van een vordering in conventie en een vordering in reconventie geldt de bijzondere regel van appellabiliteit van art. 332 lid 3 Rv. op grond waarvan voor de beoordeling van de appellabiliteit de waarde van beide vorderingen dient te worden opgeteld. Achtergrond van de optelregel in dit soort gevallen is de strekking van het voorschrift, die in de bewoordingen van de Hoge Raad is dat vorderingen in conventie en in reconventie, welke in eerste aanleg tezamen door dezelfde rechter zijn berecht, ook in hoger beroep tezamen kunnen worden behandeld, en dat niet ten gevolge van de regelen omtrent de appelgrens in verband met het beloop van de eis, een gedeelte van de geschilpunten aan de beoordeling in hoger beroep zou worden onttrokken.

2.8 Het vonnis van de kantonrechter van 18 augustus 2011 is, zoals in de inleiding al aangeduid, een zogenoemd deelvonnissen, waarin door een uitdrukkelijk dictum een einde aan het geschil is gemaakt voor wat betreft een deel van vordering a, de vorderingen b t/m g, alsmede vordering h voor zover betrekking hebbend op de posten b t/m g en de kantonrechter voor het overige een bewijsopdracht heeft gegeven.

Van het eindvonnisgedeelte van een deelvonnissen moet direct hoger beroep worden ingesteld, bij gebreke waarvan dit in kracht van gewijsde gaat. In het geval van een deelvonnissen mag bij beroep van het eindvonnisgedeelte tevens – in zoverre in afwijking van het bepaalde in art. 337 lid 2 Rv. – (direct) beroep worden ingesteld van het tussenvonnissengedeelte. Een ander stelsel zou tot gevolg kunnen hebben dat de berechting van met elkaar samenhangende vorderingen zou worden gesplitst, hetgeen onwenselijk is, onder andere omdat dit kan leiden tot tegenstrijdige beslissingen¹¹. In dat geval dient de appellant – om niet-ontvankelijkheid te voorkomen – niet enkel grieven te richten tegen het tussenvonnissen¹².

2.9 [eiser] heeft bij exploit van 13 augustus 2012 appel ingesteld, weliswaar van zowel het vonnis van 18 augustus 2011 als dat van 24 mei 2012, maar blijkens het petitum richt dit tweede appel zich uitsluitend tegen de afwijzing van (het restant van) vordering a – de extra vergoeding – en de daarmee samenhangende vordering h. Het hof heeft met betrekking tot de hoogte van deze vordering in rechtsoverweging 3.3 vastgesteld dat deze € 1697,06 bedraagt.

Het totaal van alle acht in eerste aanleg ingestelde vorderingen is ruim € 11.000,=.

2.10 Zoals hiervoor vermeld, is het criterium voor de beoordeling van de appellabiliteit de vordering waarover de rechter in eerste aanleg, na eventuele

vermindering van eis, had te beslissen. Dit komt in het geval van objectieve cumulatie neer op begroting van het totaal van de bij inleidende dagvaarding ingestelde vorderingen en de beoordeling van de invloed daarop van eventuele eisverminderingen of (gedeeltelijke) intrekking van vorderingen.

Aan de kantonrechter zijn bij inleidende dagvaarding acht vorderingen ter beoordeling voorgelegd, die nadien niet zijn gewijzigd. Deze vorderingen tezamen gaan ver boven de financiële appelgrens uit. Het oordeel van het hof maakt het mogelijk dat de kantonrechter een geheel van – gelet op de financiële grens – appellabele vorderingen door zijn wijze van afdoening in verschillende eindvonnissen, in een appellabel en een niet-appellabel deel splitst. Dit is in strijd met het uitgangspunt van art. 332 Rv. dat hoger beroep kan worden ingesteld, tenzij het tegendeel uit de wet voortvloeit. Net zo min als partijen verandering kunnen aanbrengen in de appellabiliteit van een vonnis door de wijze van appelleren¹³, moet het mogelijk kunnen zijn dat de rechter door de wijze van afdoening van de zaak in verschillende vonnissen de appellabiliteit beïnvloedt. Als de kantonrechter geen deelvonnis had gewezen, maar een tussenvonnis en bij eindvonnis had beslist overeenkomstig het dictum van de vonnissen van 18 augustus 2011 en 24 mei 2012, had het antwoord op de vraag over welke vorderingen de kantonrechter had te beslissen, voor de hand gelegen. Het antwoord behoort dan ook niet anders te luiden indien de beslissing op het gevorderde in verschillende dicta in verschillende vonnissen wordt vastgelegd.

2.11 Van een partij kan niet gevergd worden dat zij de door de rechter gesplitste vorderingen in appel weer bijeenbrengt door tegelijk met het hoger beroep van een eindvonnisgedeelte van het deelvonnis te appelleren van het interlocutoire gedeelte. In de onderhavige zaak had [eiser], toen hij bij exploit van 17 november 2011 appel instelde – en moest instellen – van het vonnis van 18 augustus 2011, de bevoegdheid tevens van het interlocutoire gedeelte van dit vonnis in appel te komen, waardoor de berechting van alle vorderingen naar het hof zouden zijn overgeheveld. Dit is echter een bevoegdheid, geen plicht van een procespartij, die bovendien met betrekking tot het interlocutoire gedeelte een instantie verliest. De omstandigheid dat [eiser] alleen van het eindvonnisgedeelte van het deelvonnis in hoger beroep is gekomen, kan dan ook niet tegen hem worden gebruikt.

2.12 Een argument ten faveure van het oordeel van het hof kan ook niet worden gevonden in de regel van de slotzin art. 332 lid 3 Rv., waarin is bepaald dat de optelregel (zie hiervoor onder 2.7) niet geldt indien de gedingen in conventie en reconventie zijn gesplitst en daarin afzonderlijk vonnis is gewezen. Reden daarvan is

dat bij splitsing procesrechtelijk gezien geen sprake meer is van één vonnis, maar van twee verschillende vonnissen waarin op vorderingen van twee verschillende partijen is beslist. Dat doet zich niet voor bij objectieve cumulatie. Bij splitsing van de afdoening van de vorderingen over verschillende vonnissen blijft het gaan om vorderingen van één procespartij tegen een wederpartij.

2.13 Gelet op het hiervoor meen ik dat het oordeel van het hof blijkt geeft van een onjuiste rechtsopvatting en dat onderdeel 1 slaagt.

2.14 Onderdeel 2 klaagt dat ook indien uitsluitend de waarde van vordering a in samenhang met vordering h (de wettelijke verhoging en de wettelijke rente) in aanmerking wordt genomen, het oordeel van het hof blijkt geeft van een onjuiste rechtsopvatting dan wel onvoldoende begrijpelijk is gemotiveerd, nu de initiële vordering a € 1425,= bedroeg, waarvan de kantonrechter bij tussenvonnis van 18 augustus 2011 al € 325,= heeft toegewezen.

Nu het eerste onderdeel slaagt, behoeft dit tweede onderdeel geen bespreking meer.

2.15 Nu het hoger beroep van het deelvonnissen van 18 augustus 2011 aanhangig is bij het hof 's-Hertogenbosch en dat [eiser] beide procedures wenst te voegen, is terugwijzing naar dit hof m.i. aangewezen.

3 Conclusie

De conclusie strekt tot vernietiging van het arrest van het gerechtshof 's-Hertogenbosch van 5 februari 2013 en tot terugwijzing naar dit hof voor verdere behandeling en afdoening.

Hoge Raad:

1 Het geding in feitelijke instanties

Voor het verloop van het geding in feitelijke instanties verwijst de Hoge Raad naar de navolgende stukken:

a. de vonnissen in de zaak 730667 / 10-13020 van de kantonrechter te Eindhoven van 18 augustus 2011 en 24 mei 2012;

b. het arrest in de zaak HD 200.113.118/01 van het gerechtshof 's-Hertogenbosch van 5 februari 2013.

Het arrest van het hof is aan dit arrest gehecht.

2 Het geding in cassatie

Tegen het arrest van het hof heeft [eiser] beroep in cassatie ingesteld. De cassatiedagvaarding is aan dit arrest gehecht en maakt daarvan deel uit.

Tegen Esprit is verstek verleend.

De conclusie van de Advocaat-Generaal E.M. Wesseling-van Gent strekt tot vernietiging van het arrest van het hof en tot terugwijzing naar het hof voor verdere behandeling en afdoening.

3 Beoordeling van het middel

3.1 In cassatie kan van het volgende worden uitgegaan.

(i) [eiser] heeft bij inleidende dagvaarding gevorderd – voor zover in cassatie van belang – dat Esprit wordt veroordeeld tot betaling van:

- a. een onkostenvergoeding ten bedrage van € 325,= en een extra vergoeding vanwege het afzien van een leaseauto ten bedrage van € 1100,=;
  - b. achterstallig salaris en vakantiegeld over de maand maart 2009 ten bedrage van € 381,84;
  - c. salaris over de maanden augustus t/m november 2009 ten bedrage van € 4200,=;
  - d. achterstallig vakantiegeld over 2009 ten bedrage van € 366,68;
  - e. ten onrechte ingehouden salaris in mei 2009 over januari 2009 ten bedrage van € 144,=;
  - f. een vergoeding voor niet genoten vakantiedagen ten bedrage van € 3714,=;
  - g. de wettelijke verhoging van de uitbetaling van de bonus over 2008 ten bedrage van € 1025,=;
  - h. de wettelijke verhoging op de voet van art. 7:625 BW over de posten a tot en met f.
-

(ii) Bij vonnis van 18 augustus 2011 heeft de kantonrechter Esprit veroordeeld om aan [eiser] bedragen van € 325,= netto aan onkostenvergoeding en € 176,= netto aan wettelijke verhoging te betalen, vermeerderd met rente. Ten aanzien van het resterende deel van vordering a heeft de kantonrechter [eiser] een bewijsopdracht verstrekt. De kantonrechter heeft de vorderingen b tot en met g en de onder h gevorderde wettelijke verhoging over de posten b tot en met f afgewezen, en heeft de beslissing ten aanzien van de posten a en h aangehouden voor zover nog niet over die posten was beslist.

(iii) [eiser] is bij exploit van 17 november 2011 van dit vonnis in hoger beroep gegaan voor zover daarin een eindbeslissing is opgenomen. Deze appelprocedure is nog bij het hof aanhangig.

(iv) Ter uitvoering van de bij het vonnis van 18 augustus 2011 gegeven bewijsopdracht is voortgeprocedeerd. De kantonrechter heeft bij vonnis van 24 mei 2012 “de vordering van in totaal € 1100,= voor een vergoeding voor het afzien van een leaseauto door [eiser]” afgewezen.

(v) [eiser] is bij exploit van 13 augustus 2012 van het interlocutoire gedeelte van het vonnis van 18 augustus 2011 en van het eindvonnis van 24 mei 2012 in hoger beroep gegaan. Esprit is op de aangezegde roldatum niet verschenen.

(vi) De rolraadsheer van het hof heeft de zaak ambtshalve verwezen naar de rol voor akte aan de zijde van [eiser] over de ontvankelijkheid van het hoger beroep. [eiser] heeft een akte genomen.

3.2 Het hof heeft [eiser] niet-ontvankelijk verklaard in zijn hoger beroep. Het heeft aan zijn beslissing ten grondslag gelegd dat de kantonrechter in zijn vonnis van 18 augustus 2011 op nagenoeg alle vorderingen van [eiser] had beslist en in zijn eindvonnis van 24 mei 2012 nog slechts diende te oordelen over gevorderde bedragen van in totaal € 1697,06. Dit bedrag ligt onder de appalgrens van art. 332 lid 1 Rv. De omstandigheid dat de kantonrechter met het eerdere deelvonnis al een einde had gemaakt aan de rechtsstrijd ten aanzien van de overige vorderingen, brengt geen wijziging in de omstandigheid dat de kantonrechter in het eindvonnis had te oordelen over een geringer bedrag dan € 1750,=, aldus het hof. (rov. 3.3)

3.3 Onderdeel 1 van het middel klaagt dat het hof is uitgegaan van een onjuiste rechtsopvatting. Wat betreft de hoogte van de vordering waarover de rechter in eerste instantie diende te oordelen, dienen volgens het onderdeel de vorderingen bij elkaar te worden opgeteld en is dus het totale beloop van de vorderingen beslissend.

Ten aanzien van de vraag of de onderhavige vordering appellabel is dienen de bij deelvonnissen verworpen vorderingen (die meer dan € 10.000,= bedragen) te worden betrokken, zodat de onderhavige vordering wel degelijk appellabel is en het hof [eiser] ten onrechte niet-ontvankelijk heeft verklaard.

3.4 Het onderdeel slaagt.

Voor de toepassing van de appelgrens van art. 332 lid 1 Rv is bepalend het totale beloop of de totale waarde van het gevorderde, ook indien de zaak meer dan één vordering tussen dezelfde partijen betreft (art. 332 lid 2 Rv). Indien de rechter over het gevorderde beslist in meer (deel)vonnissen, dient voor de appellabiliteit van elk van die (deel)vonnissen in aanmerking te worden genomen wat het totale beloop of de totale waarde was van het gevorderde waarover de rechter in eerste aanleg had te beslissen.

Daarbij geldt dat een wijziging van eis (uitsluitend) gevolgen kan hebben voor de appellabiliteit van vonnissen die na deze eiswijziging worden uitgesproken.

De andersluidende opvatting van het hof zou meebrengen dat de wijze waarop de rechter in eerste aanleg een zaak afdoet, bepalend kan zijn voor de mogelijkheden tot het instellen van hoger beroep. Aldus zou de min of meer toevallige, en mede door beleidsoverwegingen ingegeven, wijze waarop de eerste rechter de zaak afdoet, bepalend zijn voor de appellabiliteit van de door hem gewezen vonnissen, hetgeen zich niet verdraagt met het wettelijk stelsel.

3.5 Onderdeel 2 behoeft geen behandeling.

3.6 Nu Esprit de bestreden beslissing van het hof niet heeft uitgelokt of verdedigd, zullen de kosten van het geding in cassatie worden gereserveerd.

4 Beslissing

De Hoge Raad:

vernietigt het arrest van het gerechtshof 's-Hertogenbosch van 5 februari 2013;

verwijst het geding naar dat gerechtshof ter verdere behandeling en beslissing;

reserveert de beslissing omtrent de kosten van het geding in cassatie tot de einduitspraak;

begroot deze kosten tot op de uitspraak in cassatie aan de zijde van [eiser] op € 467,57 aan verschotten en € 2600,= voor salaris, en aan de zijde van Esprit op nihil.

Noot

1. In deze zaak gaat het om de toepassing van de financiële appelgrens, indien in een eerder tussenvonnissen al over een deel van het gevorderde is beslist. Ik geef hierna eerst de belangrijkste regels van procesrecht en zoom vervolgens in op de onderhavige casus.
2. Op grond van art. 332 lid 1 Rv kan van een vonnis hoger beroep worden ingesteld, tenzij de wet anders bepaalt. In afwijking van deze hoofdregel kan geen hoger beroep worden ingesteld indien de vordering niet meer beloopt dan € 1750,= of, in geval van een vordering van onbepaalde waarde, er duidelijke aanwijzingen bestaan dat de vordering geen hogere waarde vertegenwoordigt dan € 1750,= (zie het vervolg van art. 332 lid 1 Rv). De ratio van deze financiële appelgrens is duidelijk. In zaken met een betrekkelijk gering financieel belang weegt het belang van hoger beroep niet op tegen de tijd en kosten gemoeid met de behandeling van het hoger beroep.
3. In een aantal gevallen bepaalt de wet dat hoger beroep geheel is uitgesloten. Hoger beroep is bijvoorbeeld uitgesloten bij (i) onteigening (art. 53 Onteigeningswet), (ii) de verbetering of aanvulling van een vonnis (resp. art. 31 lid 4 en art. 32 lid 3 Rv), (iii) wraking en verschoning (resp. art. 39 lid 5 en art. 41 lid 3 Rv), (iv) absolute bevoegdheid (art. 75 lid 2 Rv), (v) relatieve bevoegdheid (art. 110 lid 3 Rv), (vi) eiszijziging (art. 130 lid 2 Rv), (vii) de bepaling van een comparitie na antwoord (art. 131 Rv) en (viii) het toestaan van een voorlopig getuigenverhoor of een voorlopig deskundigenbericht (art. 188 lid 2 resp. art. 204 lid 2 Rv).
4. Van een tussenvonnissen kan voorts in beginsel alleen tegelijk met het eindvonnis appel worden ingesteld, tenzij de rechter anders heeft bepaald (art. 337 lid 2 Rv). Van de toe- of afwijzing van een voorlopige voorziening staat echter wél tussentijds hoger beroep open (art. 337 lid 1 Rv). Verder kan een tussenvonnissen deels een eindvonnis zijn. Dit is het geval indien in het tussenvonnissen door een uitdrukkelijk dictum een einde aan het geschil wordt gemaakt met betrekking tot een deel van het gevorderde. Tegen een dergelijk deelvonnissen kan ook tussentijds worden geappelleerd en dit moet zelfs indien anders de appeltermijn zou verstrijken (de appeltermijn begint te lopen vanaf de datum van het deelvonnissen). Indien beroep wordt ingesteld van het eindvonnisgedeelte van het deelvonnissen mag ook beroep worden ingesteld van het tussenvonnissengedeelte (HR 11 juli 2003, *NJ* 2003/564). Om niet-ontvankelijkheid te voorkomen, dient de appellante in dat geval uiteraard wel ook grieven te richten

tegen het eindvonnisgedeelte (HR 17 december 2004, *RvdW* 2005/7 en HR 13 januari 1995, *NJ* 1995/482). De wettelijke appellabiliteitsregels (zoals de financiële appelgrens) gelden tot slot ook voor de beoordeling van de appellabiliteit van een tussenvonnis (HR 15 september 2000, *NJ* 2000/630 (*Van Bentem/BSI*)).

5. Voor het bepalen van het (financiële) beloop van een vordering moet de vordering in aanmerking worden genomen waarover de rechter, na eventuele wijziging van eis, moet beslissen en dus niet per se de vordering zoals deze bij dagvaarding is ingesteld (HR 19 april 2002, *NJ* 2002/299 (*Gebours/Gemeente Asten*)). De appelrechter is gebonden aan het oordeel dat de eerste rechter heeft gegeven over het beloop van de aan hem voorgelegde vordering tenzij daartegen een grief is gericht (HR 6 februari 2004, *NJ* 2004/271). Een vordering tot verklaring voor recht is van onbepaalde waarde, tenzij aanwijzingen bestaan dat de vordering een bepaalde waarde vertegenwoordigt (HR 26 april 1996, *NJ* 1997/325 (*De Kort/Bouwfonds*)). In laatstgenoemd geval is de vordering niet appellabel, indien duidelijke aanwijzingen bestaan dat de vordering geen hogere waarde vertegenwoordigt dan € 1750,= (zie het vervolg van art. 332 lid 1 Rv). De tot de dag van dagvaarding verschenen rente moet voor het bepalen van het beloop of de waarde worden meegeteld (zie art. 332 lid 1 Rv laatste volzin).

6. Indien de zaak meer dan één vordering tussen dezelfde partijen betreft, dient het totale beloop of de totale waarde van de vorderingen als uitgangspunt te worden genomen voor de beoordeling van de appellabiliteit (de zgn. objectieve cumulatie, zoals neergelegd in art. 332 lid 2 Rv). Ook in het geval van conventie en reconventie geldt een dergelijke optelregel. Voor de beoordeling van de appellabiliteit dient het totale beloop of de totale waarde van de vorderingen in conventie en reconventie eveneens te worden opgeteld (art. 332 lid 3 Rv). Tot zover de belangrijkste regels van procesrecht. Ik zoom nu in op de onderhavige casus.

7. De werknemer in deze zaak heeft acht vorderingen in zijn inleidende dagvaarding opgenomen. Bij tussenvonnis, tevens deelvonnis van 18 augustus 2011, heeft de kantonrechter in het dictum (i) de vorderingen tot een bedrag van € 501,= toegewezen, (ii) met betrekking tot de vorderingen tot een bedrag van € 1697,06 (incl. de wettelijke verhoging ex art. 7:625 BW en de tot aan de dag van dagvaarding verschenen rente) een bewijsopdracht verstrekt en (iii) de overige vorderingen (tezamen ruim meer dan € 10.000,=) afgewezen. De werknemer is vervolgens tussentijds in appel gegaan van de afwijzing van de ad (iii) genoemde overige vorderingen. Ter uitvoering van de ad (ii) genoemde bewijsopdracht is ondertussen in eerste aanleg verder geprocedeerd. Bij eindvonnis van 24 mei 2012 heeft de kantonrechter vervolgens de ad (ii) genoemde vordering tot een bedrag van €

1697,06 afgewezen. De werknemer is daarna ook in hoger beroep gegaan van de afwijzing van deze vordering.

8. Het hof oordeelt vervolgens dat de werknemer niet-ontvankelijk is in laatstgenoemd hoger beroep, omdat het bedrag van € 1697,06 onder de financiële appelgrens van art. 332 lid 1 Rv van € 1750,= ligt. De omstandigheid dat de kantonrechter met het eerdere deelvonnis van 18 augustus 2011 al een einde had gemaakt aan de rechtsstrijd ten aanzien van de overige vorderingen (tezamen dus ruim meer dan € 10.000,=), brengt volgens het hof geen wijziging in de omstandigheid dat de kantonrechter in het eindvonnis van 24 mei 2012 nog slechts had te oordelen over een geringer bedrag dan € 1750,= (zie rov. 3.3 van het arrest van het hof).

9. Indien de zienswijze van het hof zou moeten worden gevolgd, zou de min of meer toevallige wijze waarop de rechter in eerste aanleg een zaak afdoet, bepalend zijn voor de mogelijkheden tot het instellen van hoger beroep. Immers, indien de kantonrechter in het dictum van zijn tussenvonnis van 18 augustus 2011 de overige vorderingen niet definitief had afgewezen, maar daarmee had gewacht tot het eindvonnis van 24 mei 2012, dan zou (ook) de afwijzing van de vordering tot het bedrag van € 1697,06 zonder meer appellabel zijn. Nu dit niet is gebeurd, zou dat volgens het hof opeens anders zijn.

10. Het mag dan ook niet verbazen dat de zienswijze van het hof niet door de Hoge Raad wordt gevolgd. Volgens de Hoge Raad dient, teneinde vorenbedoelde willekeur te voorkomen, voor de appellabiliteit van (deel)vonnissen in aanmerking te worden genomen wat het totale beloop of de totale waarde was van het gevorderde waarover de rechter in eerste aanleg had te beslissen. Dit wordt niet anders indien een deel van het gevorderde reeds definitief is afgedaan in een eerder deelvonnis (of meerdere eerdere deelvonnissen) (vgl. rov. 3.4). Ook de eerder reeds definitief afgedane vorderingen dienen, met andere woorden, te worden meegeteld bij het bepalen of de financiële appelgrens wordt gehaald. Het is maar dat u het weet!

M.C. van Rijswijk

Voetnoten

1

Zie zijn akte van 27 november 2012, onder 5. Uit het petitum van de appeldagvaarding van 17 november 2011 leid ik af dat [eiser] slechts hoger beroep

heeft ingesteld van het eindvonnisgedeelte van het vonnis van 18 augustus 2011 voor zover zijn vorderingen daarin zijn afgewezen.

2

[eiser] stelt in zijn akte van 27 november 2012 dat hij in dat appel nog niet van grieven heeft gediend in afwachting van het eindvonnis van de kantonrechter.

3

De cassatiedagvaarding is op 2 mei 2013 uitgebracht.

4

Cassatiedagvaarding, p. 4.

5

Zie over art. 350 Rv.: Snijders/Wendels, Civiel appel, 2009, nr. 51; Snijders, Klaassen en Meijer, nr. 244; Burgerlijke Rechtsvordering, Van Geuns & Jansen, art. 350, aant.1-5; H.W. Wiersma, Tussenoordelen en eindbeslissingen, 1998, nr. 112 en 114; Asser Procesrecht/Bakels, Hammerstein & Wesseling-van Gent 4 2012/149.

6

Zie ook Asser Procesrecht/Bakels, Hammerstein & Wesseling-van Gent 4 2012/149 met verwijzing naar HR 10 januari 1992, [ECLI:NL:HR:1992:ZC0468](#), (NJ 1992/576).

7

HR 27 november 1981, [ECLI:NL:HR:1981:AG4275](#), (NJ 1983/738, m.nt. W.H. Heemskerk) waarover Asser Procesrecht/Bakels, Hammerstein & Wesseling-van Gent 4 2012/150.; Snijders, Klaassen en Meijer, nr. 244.

8

Ik verwijs hierbij naar: Snijders/Wendels, a.w., nr. 35-37 en 59-61; Snijders, Klaassen en Meijer, nrs. 178, 255-256; W.H. Heemskerk, De eis in reconventie, diss. 1972, nr. 87, 93 en 109; Burgerlijke Rechtsvordering, Ynzonides, art. 136, aant. 3 en Asser Procesrecht/Bakels, Hammerstein & Wesseling-van Gent 4 2012/11, 2012/13, 2012/15, 2012/20 -21, 2012/25 en 2012/36, allen met verdere verwijzingen.

9

Vaste rechtspraak, zie o.m. HR 24 april 1987, [ECLI:NL:HR:1987:AG5583](#), (NJ 1988/133, m.nt. W.H. Heemskerk); HR 26 april 1991, [ECLI:NL:HR:1991:ZC0229](#), (NJ

1991/441); HR 5 januari 1996, [ECLI:NL:HR:1996:ZC1948](#), (NJ 1996/333); HR 20 april 2007, [ECLI:NL:HR:2007:AZ6529](#), (NJ 2007/244).

10

HR 6 februari 2004, [ECLI:NL:HR:2004:AN8069](#), (NJ 2004/271).

11

HR 23 januari 2004, [ECLI:NL:HR:2004:AL7051](#), (NJ 2005/510).

12

HR 17 december 2004, [ECLI:NL:HR:2004:AR3168](#), (RvdW 2005/7); HR 13 januari 1995, [ECLI:NL:HR:1995:ZC1605](#), (NJ 1995/482).

13

Zie Heemskerk, a.w., nr. 109 onder c.
